8 Caring Technology Principles

Samen voor Zorgzame Technologie

Workshoppakket voor burgers

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat technologie in de gezondheidszorg de mensen en de samenleving dient?

Ondersteund door Thuis in de eerste lijn

Beheerd door Koning Boudewijnstichting

Ontwikkeld door Zorgproeftuin LiCalab THOMAS MORE

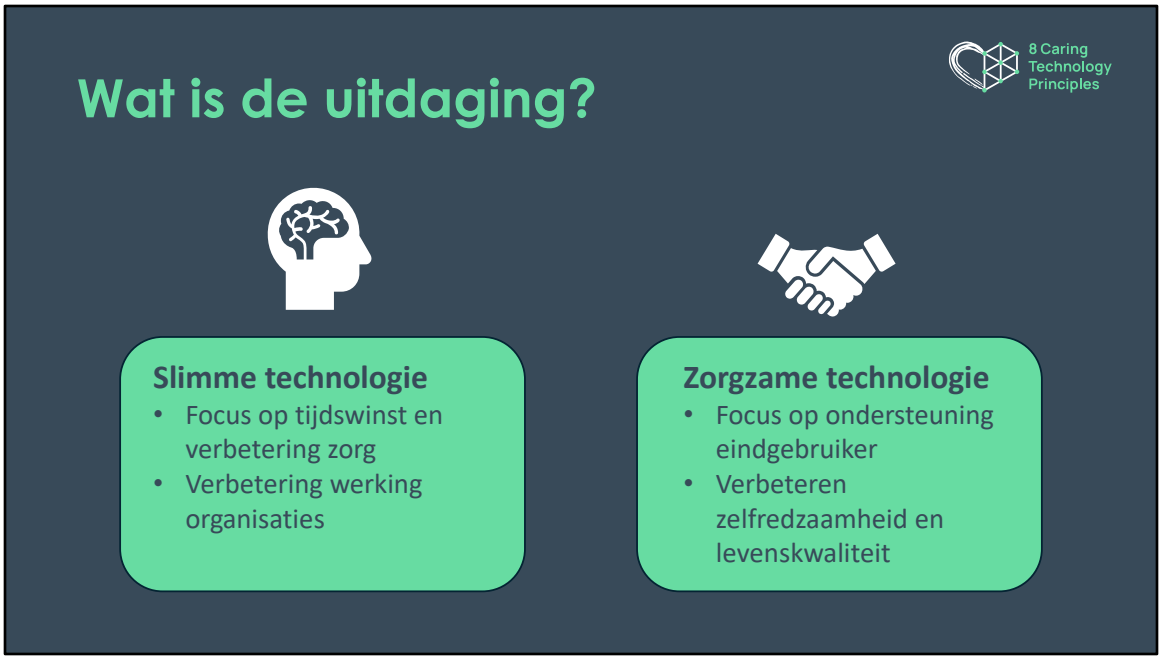

Technologie is niet meer weg te denken uit ons leven. Hoe zorgen we ervoor dat technologie mensen dient, en niet andersom. Technologie in de zorg wordt nu al slim ingezet. Bv. om tijd te winnen, de zorg te verbeteren, het tekort aan personeel op te vangen, en de organisatie beter te doen werken.

Nog meer willen we inzetten op technologie die zorgzaam is, waarbij de noden van de eindgebruiker centraal staan. Zorgzame technologie ondersteunt de eindgebruiker, verbetert de zelfredzaamheid, en heeft tot doel om gezondheid, welzijn en levenskwaliteit te verbeteren.

We merkten dat er veel technologieën zijn, maar dat we ze niet voldoende gebruiken in de thuiszorg van patiënten.
We zagen dat het belangrijk is om projecten te ondersteunen die technologie ook thuis gebruiken om de zorg en het leven van mensen te verbeteren.

De uitdaging is dus dat we ervoor moeten zorgen dat onze persoonlijke gegevens en zorgtechnologie positief bijdragen aan ons leven en aan de maatschappij.

En dat willen we zelf mee vormgeven als burgers. Dus hoe kunnen we ervoor zorgen dat wij burgers meer controle krijgen over onze gegevens?

8 tips voor zorgzame technologie

8 Caring Technology Principles

Voor wie zijn die tips interessant?

- Iedereen die interesse heeft in technologie in de zorg
- Zorgverleners
- Ontwikkelaars van technologie in de zorg en databeheerders
- Hoger onderwijs: studenten, docenten en onderzoekers
- Beleidsmakers en investeerders

Voor wie zijn die 8 tips voor zorgzame technologie nu interessant?
Eigenlijk voor iedereen die betrokken is bij zorg en welzijn.
Dat zijn:

- Burgers die interesse hebben in zorgzame technologie; misschien zijn ze zelf patiënt, of willen ze meer weten over hun gezondheidsdata. Dat gaat dus ook over jullie.
- Zorgverleners
- Ontwikkelaars van technologie in de zorg en databeheerders
- Hoger onderwijs: studenten, docenten en onderzoekers
- Beleidsmakers en investeerders

Waarom zijn die 8 tips belangrijk voor jou? Bekijk het filmpje hier: https://youtu.be/2iIphemlQvs

Ze kunnen je helpen om kritisch na te denken hoe je omgaat met je gezondheidsdata en het gebruik van gezondheidstechnologie

Ze moedigen je ook aan om actief deel te nemen aan nieuwe ontwikkelingen in de zorg. Om antwoorden te vinden op volgende vragen:

Hoe krijg je meer controle over je gezondheidsdata?
Welke technologie kan je helpen?
Welke ondersteuning heb je daarbij nodig?

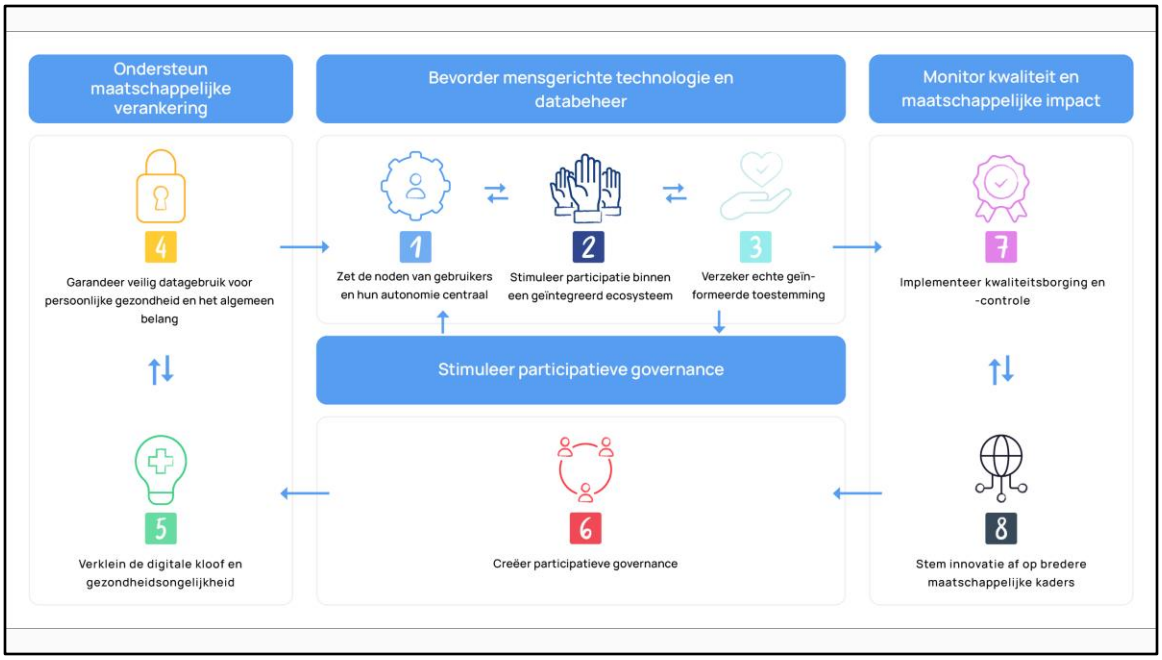

Die 8 tips zijn met elkaar verweven, en gaan over 4 grote thema's:
Over mensgerichte technologie en beheer van persoonlijke gegevens
Over veiligheid en het verkleinen van ongelijkheid in onze samenleving
Waarin iedere stem gehoord wordt en mee kan beslissen
Waar kwaliteit bewaakt wordt en de invloed op mens en samenleving

We zullen de tips één voor één samen overlopen, aan de hand van concrete voorbeelden.

Steunt of helpt de technologie je om zelf beslissingen te nemen?

8 Caring Technology Principles

Bron: moonbird.life

Bron: goayo.nl

De eerste tip gaat over de technologie zelf.
Steunt of helpt de technologie je om zelf beslissingen te nemen?

- Welke zorg wil jij? Hoe wil jij gezond blijven?
- Welke technologie geeft jou een antwoord op die twee vragen?

Stel dat je slaapproblemen hebt. Je wil hier graag mee aan de slag. Je zoekt op welke technologie je hierbij zou kunnen helpen.

Er zijn veel mogelijkheden. Hier zie je er twee. Je kan bijvoorbeeld kiezen voor een toestelletje dat je helpt om rustig te ademen, zodat je makkelijker kan inslapen. Of je kan kiezen voor een lichttherapiebril, die je helpt om beter te slapen en meer energie te hebben. Je beslist dus zelf welke technologie het best aansluit bij wat je nodig hebt.

Zorgzame technologie helpt jou om zelf beslissingen te nemen over je gezondheid.

Bron: bibopp.be

Bron: mijngezondheid.belgie.be

Kunnen burgers, zorgverleners en bedrijven goed samenwerken?

- Hoe verloopt de samenwerking tussen burgers, zorgverleners en bedrijven?
- Kunnen burgers en zorgverleners informatie over de gezondheid op een eenvoudige manier met elkaar delen?

Stel, je werkt aan je gezondheid, en je wil de resultaten graag delen met je dokter.

Hier zie je enkele mogelijkheden:

links: BIBOPP is een online platform om met je gezondheid aan de slag te gaan. Na het invullen van een vragenlijst, krijg je persoonlijk advies, dat gelinkt is aan het lokaal aanbod van activiteiten. Je kan ook de resultaten van je vragenlijst delen met de dokter. Je kan zelfs beslissen om je resultaten te delen voor onderzoek.

Rechts: Mijn gezondheid is een online platform van de overheid waar je al heel veel informatie vindt over je gezondheid. Je kan zelf aanpassen wie er toegang heeft tot die gegevens.

Technologie en mensen vormen dus samen een systeem. Binnen dat systeem kunnen we technologie vrij gebruiken en gegevens delen.

Bron: leessimpel.nl

Geeft de technologie jou correcte en duidelijke informatie?

Hier is een voorbeelden waar je wellicht dagelijks mee te maken krijgt. Je download een app, en je moet je akkoord geven met de privacy en voorwaarden.

Weinigen onder ons zullen lezen wat er precies in die voorwaarden staat. En wat er met de informatie die we delen gebeurt.

Zoeken we ook op wat de app voor ons precies kan betekenen? Hier zie je een voorbeeld van de app Lees simpel, je maakt een foto van een ingewikkelde brief, en de app versimpelt de brief.

Wanneer je de app opent, staat er heel duidelijk uitgelegd wat de app doet, en wat er gebeurt met je gegevens.

Het is dus belangrijk dat je goed begrijpt waarvoor je toestemming geeft.

En dat je weet wat de voordelen van de technologie zijn.

Zo kan je de technologie kiezen die het beste past bij jouw situatie.

Zorg ervoor dat technologie veilig omgaat met data

8 Caring Technology Principles

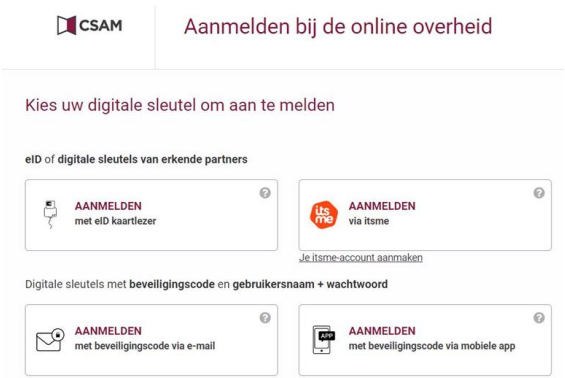

Gaat de technologie veilig om met je persoonlijke gegevens?

- Kan je je gegevens zelf veilig beheren, of kan je beslissen wie je daarbij helpt?
- Kan je zelf beslissen met wie je gegevens deelt?

In België is er een streng en veilig systeem om toegang te krijgen tot je persoonlijke gegevens zoals gezondheidsgegevens. Je moet eerst kunnen bewijzen dat jij het bent die toegang vraagt. Dit kan je doen door aan te melden via je elektronische identiteitskaart of via Itsme.

Zo geraak je ook op mijn gezondheid, waar je de meeste informatie vindt over je gezondheid. Je bepaalt zelf welke zorgverlener toegang mag hebben tot je gegevens en wie niet.

Er is ook een Europese wetgeving op gegevensbescherming (GDPR) die ervoor zorgt dat apps veilig omgaan met je gegevens. Dit geldt dus niet noodzakelijk voor apps die buiten Europa worden ontwikkeld. Daarom is het goed om na te gaan hoe de technologie omgaat met je persoonlijke gegevens.

Zo kan je de technologie vertrouwen.

8 Caring Technology Principles

5

zorg ervoor dat iedereen digitaal mee kan

Bron: gezondheidenwetenschap.be

Bron: digidakademie.digidak.be/digigezond

Is de technologie er voor iedereen, ook voor mensen die minder goed kunnen werken met technologie?

- Is de informatie over je gezondheid makkelijk te begrijpen?
- Is de technologie eenvoudig te begrijpen en te gebruiken?

Dat zijn ook belangrijke zaken om na te gaan wanneer je wil werken met een bepaalde technologie.

Vier op tien Belgen zijn namelijk onvoldoende gezondheidsgeletterd. Dat betekent dat ze het moeilijk vinden om betrouwbare informatie te vinden, te begrijpen, te beoordelen en toe te passen op hun eigen situatie. Gelukkig zijn er verschillende initiatieven die mensen willen ondersteunen. Zo is er de website en de app van Gezondheid en Wetenschap, met betrouwbare medische informatie op mensenmaat. Je vindt daar allerlei richtlijnen rond aandoeningen. Ook het gezondheidsnieuws dat in de media verschijnt wordt besproken. Zo weet je of het waar is of niet.

Gezondheidszorg wordt meer en meer digitaal. En dat vereist ook speciale vaardigheden. Vier op tien mensen zijn daar onvoldoende vertrouwd mee. Digitale gezondheidsgeletterdheid verdient veel meer aandacht. Hier zie je enkele laagdrempelige lesmaterialen. Je kan die zelf doornemen of de cursus volgen in kleine groep bij de digibanken. Je leert er hoe je online je gezondheidsdata kan raadplegen. En hoe je aan de slag kan gaan met betrouwbare gezondheidsapps.

Zo kan iedereen werken met de technologie.

Straks krijg je van ons ook nog een document mee met betrouwbare bronnen. (A4-betrouwbare bronnen)

6

Geef burgers de mogelijkheid om mee te beslissen vanuit hun eigen ervaring

8 Caring Technology Principles

© Zorgproeftuin LiCalab

Doe je actief mee vanuit jouw eigen ervaring en kennis?

Beslis jij mee over:

- de ontwikkeling van technologie?
- hoe jij technologie gebruikt?
- hoe goed de technologie werkt?

Ook burgers en zorgverleners kunnen een belangrijke rol opnemen bij het beslissen over technologie.

Hebben jullie al van Tubbe gehoord? Verschillende woonzorgcentra passen dit model al toe. Bewoners van woonzorgcentra hebben (mede) zeggenschap over hun dagelijkse leven en de plek waar ze wonen. Dat kan ook over technologie gaan die men in het woonzorgcentrum wil inzetten.

Er zijn ook al initiatieven op gemeentelijk niveau, waar burgers mee beslissen over de gezondheidszorg van de toekomst.

Zo blijft de technologie inspelen op nieuwe noden.

8 Caring Technology Principles

van zorgzame technologie

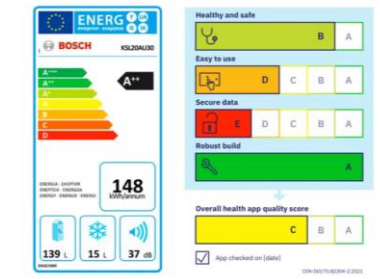

Bron: label2enable.eu

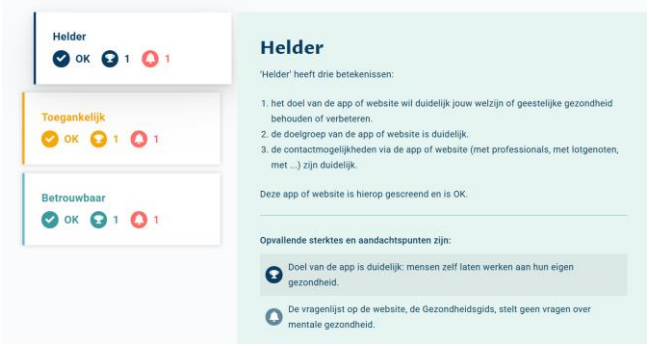

Bron: onlinehulp-apps.be

Verbetert de kwaliteit van technologie?

Hier zie je links een voorbeeld van een Europees project waarbij men de kwaliteit van gezondheidsapps op een eenvoudige manier wil weergeven aan gebruikers (Label2enable). Je kan het best voorstellen als bij de energiecode van een wasmachine.

Een voorbeeld van Vlaamse bodem is onlinehulp-apps.be. Daar kan je veel informatie vinden over welzijnsapps op een heel toegankelijke manier. Hier zie je bijvoorbeeld de kwaliteitsbeoordeling van BIBOPP, een platform om zelf met je gezondheid aan de slag te gaan.

Blijf jezelf volgende vragen stellen:

- Wat doet de technologie?
- Beschermt de technologie mijn privacy?
- Worden mijn gegevens veilig gedeeld?
- Weet ik wat er gebeurt met mijn gegevens?
- Is het duidelijk met wie mijn gegevens gedeeld worden?
- Helpt de technologie iedereen vooruit?

Zo verbeter je mee de kwaliteit van technologie.

Is de technologie schadelijk voor mens en milieu?

- Welk risico is er voor je eigen gezondheid als je de technologie gebruikt?
- Welk risico is er voor het milieu als je de technologie gebruikt?

Maakt de technologie gebruik van duurzame materialen, kan je de technologie ergens inleveren bij het einde van de levensduur, of voor hergebruik?

Zo gebruik je technologie die veilig is voor mens en milieu.

We illustreren deze tip aan de hand van ‘hybride’ diabeteszorg bij i-mens (dat is een combinatie van zorg op afstand en fysieke zorg). Patiënten monitoren dagelijks hun gewicht, buikomtrek, suikerwaarden en bloeddruk met toestelletjes. Die waarden worden automatisch doorgestuurd naar een zorgcentrale. Als er afwijkingen zijn belt men de patiënt op.

Bij i-mens gaat men bij zulke projecten als volgt tewerk: men test eerst de technologie zelf uit. Is die veilig te gebruiken? Is die makkelijk te gebruiken?

Dan gaat men de technologie bij de cliënten thuis installeren, en leert men hen hiermee werken.

En dan doet men een studie om te kijken of het echt de gezondheid van patiënten verbetert. Als dat zo is, dan zorgt men ervoor dat de technologie deel uit gaat maken van de gewone zorg. Zo krijg je een duurzaam zorgsysteem.

Wil je nog meer weten over zorgzame technologie. Bezoek dan zeker de website.

Daar vind je meer informatie over de tips zelf, en hoe ze tot stand zijn gekomen.
Verder kan je te weten komen welke projecten al met deze tips bezig zijn.
En vind je ook praktische tools om heel concreet met de tips aan de slag te gaan.

8 Caring Technology Principles

Wat vinden jullie zelf van deze 8 tips?